

Justis- og beredskapsdepartementet

Vår saksbehandler	Kopi til	Vår dato	Vår referanse	Deres referanse
Henrik Dahle		12.10.2017	DOK/2017/02150	

Høring – Ny lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven)

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat datert 6. juli 2017 med forslag til ny personopplysningslov – gjennomføring av personvernforordningen i norsk rett. Unio takker for muligheten til å få komme med innspill til høringsnotatet.

1. Innledning

Den teknologiske utviklingen fører med seg store endringer i alle deler av samfunns- og arbeidslivet. I arbeidslivet er det en stadig utvikling av teknologi i effektiviserings- og kvalitetsforbedringsøyemed. Spørsmål knyttet til hvor langt man kan utnytte denne teknologien, på hvilken måte dette skal skje og hvilke konsekvenser innføringen av teknologien får eller kan få for arbeidsmiljøet og for ivaretagelsen av arbeidstakernes personvern, er viktige problemstillinger som Unio er opptatt av.

Unio er positiv til at personvernet gjennom implementering av forordningen gir økt vern og flere rettigheter for de registrerte, blant annet ved rett til å motta personopplysninger om seg selv, samt overføre disse fra en tjenestetilbyder til en annen (dataportabilitet). I et forebyggende perspektiv er vi spesielt positive til forslaget om innbygde personvern, som innebærer at personvern skal bygges inn i nye tiltak og systemer.

Videre mener vi det er positivt at retten til å få personopplysninger slettet er styrket (retten til å bli glemt). Også det forhold at det stilles strengere krav til internkontroll og avvikshåndtering hos foretak som driver med databehandling av personopplysninger, herunder også online-identifikatorer og andre personopplysninger, mener vi er positivt.

I forslaget til ny personopplysningslov er det flere bestemmelser som direkte berører arbeidslivet og får betydning for den framtidige utvikling av både det individuelle og kollektive vernet til

arbeidstakerne. Vi mener at en direkte inkorporering av forordningen i norsk rett vil gjøre regelverket vanskelig tilgjengelig og lite brukervennlig for den enkelte arbeidstaker. Derfor mener Unio at det raskt bør settes ned en arbeidsgruppe i regi av Arbeids- og sosialdepartementet hvor arbeidslivets parter må involveres i det videre arbeidet, særlig i forhold til de spesifikke arbeidsrelaterte problemstillinger som inkorporeringen vil innebære.

Under følger våre øvrige kommentarer til høringsnotatet, med fokus på enkelte utfordringer som vi mener er viktige for norsk arbeidsliv.

2. Gjennomføring av personvernforordningen

Departementet mener at Norge etter EØS-artikkel 7 bokstav a er forpliktet til å gjennomføre EU-forordninger «som sådan» i nasjonal rett og foreslår at EUs personvernforordning gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon. Dette innebærer at forordningen gjøres gjeldende som norsk lov uten omskrivninger, og gjennom en henvisningsbestemmelse i den nye personopplysningsloven § 1.

Unio mener at inkorporasjon av forordningen gjøre at struktur, språk og regeloppbygging vil avvike fra den alminnelige lovtekniske måten vi bruker i Norge.

Når forordningen gjennomføres ved inkorporasjon, vil de sentrale bestemmelsene i hovedsak fremgå av forordningen, og vil ikke gjengis i den nye personopplysningsloven. En rekke av bestemmelsene i den gjeldende personopplysningsloven vil etter lovendringen bare fremgå av forordningen. Dette vil blant annet gjelde de grunnleggende prinsippene for behandling av personopplysninger i forordningens artikkel 5. Dette kan medføre at regelverket blir mindre tilgjengelig for den enkelte.

3. Prinsippene for behandling av personopplysninger

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det er behov for en bestemmelse som understreker at formålsbegrensningen ikke er til hinder for at offentlige myndigheter som har til oppgave å håndheve lovgivningen om arbeidsmiljø, trygd, skatter og avgifter, utveksler informasjon så langt dette er nødvendig for å utføre tilsynsoppgaver.

Unio er sterkt engasjert i kampen mot svart økonomi og arbeidslivskriminalitet. Innsatsen mot arbeidslivskriminalitet har de siste årene blitt mer målrettet, organisert og tverretatlig, blant annet gjennom opprettelsen av A-krimsentrene. Informasjonsdeling er et av de viktigste premissene for å få til et effektivt tverretatlig samarbeid mellom de ulike kontrolletatene og politiet, både på strategisk og operativt nivå. Derfor mener Unio at det er behov en egen bestemmelse som understreker at formålsbegrensningen ikke er til hinder for informasjonsdeling mellom offentlige etater.

4. Behandling av sensitive personopplysninger

Departementet er i tvil om det er behov for å videreføre et generelt unntak på arbeidsrettens område fra forbudet i forordningens artikkel 9 nr. 1 om behandling av sensitive opplysninger. Departementet har bedt om høringsinstansenes syn.

Unio mener at det er et behov for å videreføre bestemmelsen, for å oppfylle forordningens krav om et supplerende rettslig grunnlag til artikkel 9 nr. 2 b. Etter våre erfaringer vil det i noen tilfeller være behov for å behandle sensitive opplysninger om ansatte, f.eks. helseopplysninger. Unio mener som et utgangspunkt at alle regler som vedrører ansettelsesforholdet bør samles i arbeidsmiljøloven.

Unio Støtter LO sitt forslag om å innføres et særskilt unntak fra forbudet mot å behandle sensitive personopplysninger i forordningens artikkel 9 nr. 1 for fagforeninger som behandler opplysninger om sine medlemmer for å administrere medlemskapet. Begrunnelsen for forslaget om et unntak er at behandling av opplysninger om fagforeningsmedlemmer er underlagt strengere regler, da de regnes som sensitive personopplysninger i henhold til forordningen. Dette medfører unødvendige kompliserende krav og rutiner ved f.eks. inn- og utmeldelse og annen administrasjon av medlemskapet. Medlemskap i fagforening er frivillig, og opplysningen som sådan oppleves i det norske samfunn neppe å ha samme grad av sensitivitet som andre sensitive personopplysninger, som f.eks. helseopplysninger eller opplysninger om straff.

5. Personvernrådgiver

Departementet har valgt å benytte begrepet personvernrådgiver i stedet for personvernombud uten at det foreligger noen god begrunnelse for departementets forslag. Unio mener det er hensiktsmessig å fortsatt bruke ombudsbetegnelsen, fordi den er godt innarbeidet i Norge. Unio mener det er uheldig at dette endres fra nåværende regelverk og praksis, og det kan være med på å skape misforståelser.

Det er en vesentlig forskjell på en generell rådgiverbetegnelse og en ombudsfunksjon. Det ligger helt andre forventninger til uavhengighet ved en ombudsrolle enn hva det gjør for en rådgiver, jf. verneombudets uavhengighet og mulighet til å rapportere utenom linjeorganisasjonen direkte til ledelse og Arbeidstilsynet. Tilsvarende er det naturlig at et personvernombud fortsatt vil ha mulighet til å varsle henholdsvis ledelse og Datatilsynet utenom linjen. Vi mener derfor at personvernombud bør videreføres i den norske oversettelsen av forordningen.

Unio mener taushetsbestemmelsen er for vidt formulert. Det må sikres at taushetspliktbestemmelsen ikke hindrer muligheten for å varsle til myndighetene eller andre forsvarlige varslingskanaler om kritikkverdige forhold i medhold av aml kapittel 2 A.

6. Kameraovervåking

Departementet ber om høringsinstansens syn på om det bør fastsettes nærmere regler om kameraovervåking innenfor handlingsrommet i artikkel 6, og særlig om det bør fastsettes forbud mot kameraovervåking i undervisningstiden på skoler og barnehager i den utstrekning forordningen åpner for dette.

Bruken av elektroniske kontroll- og styringstiltak i arbeidslivet er blitt mer omfattende i løpet av de siste årene. Ny og forbedret teknologi muliggjør økende styring og kontroll på individnivå. Vi mener at kameraovervåking av personer som kan gjenkjennes er et inngrep i personvernet. Kameraovervåking er bare tillatt dersom det er behov for å forebygge farlige situasjoner og ivareta hensynet til ansattes eller andres sikkerhet, eller det for øvrig er et særskilt behov for overvåkingen. Unio støtter lovutkastets forslag om bestemmelser om kameraovervåking av

arbeidsplasser, og at dette fortsatt kun unntaksvis skal tillates, forutsatt at det legges en restriktiv forståelse til grunn. Det er hensiktsmessig at nærmere regler om kameraovervåking fastsettes innenfor handlingsrommet i forordningens artikkel 6.

Unio støtter likeledes forslaget om at det er Datatilsynet som kan gi unntak fra bestemmelsene om sletting av opptak, lovutkastet § 5 fjerde ledd.

Når det gjelder kameraovervåking i undervisningstiden på skoler og barnehager, mener Unio at hovedregelen bør være at dette skal være forbudt. Det å være gjenstand for kontinuerlig overvåking utgjør etter vår oppfatning et inngrep i den enkeltes privatliv og integritet. Etter gjeldende regelverk skal overvåking på skoler normalt avgrenses til perioder utenfor alminnelig skoletid, og elever og foresatte skal være godt informert om overvåkingen og når den skjer. Normalt vil overvåking kun være tillatt dersom formålet er å ivareta de ansattes helse og sikkerhet. Vi mener det er grunnlag for å videreføre gjeldende praksis.

Departementet ber videre om høringsinstansenes syn på om det er behov for regler som tillater behandling av sensitive personopplysninger i artikkel 9 nr. 1 ved kameraovervåking. Dette er opplysninger som for den enkelte oppleves som personlige og er svært verneverdige idet muligheten for misbruk kan få alvorlige konsekvenser for den enkelte. Derfor mener Unio at det er grunn til å opprettholde at kameraovervåking som samler inn sensitive personopplysninger fortsatt som et utgangspunkt skal være forbudt.

7. Innsyn i e-post

Departementet foreslår å videreføre de norske bestemmelsene om arbeidsgivers innsyn i e-post i medhold av artikkel 88. Vi er enige i at de gjeldende regler bør videreføres. Det bør fortsatt være en høy terskel for innsyn. Vi mener at dagens praksis, hvor arbeidsgiver kun kan gjøre innsyn i ansattes e-post når det er grunn til å tro at det er informasjon i e-postkassen som er nødvendig for å drive virksomheten eller ved mistanke om grove brudd på arbeidstakers plikter, er tilstrekkelig.

Vennlig hilsen
Unio

Ingjerd Hovdenakk
sekretariatssjef

Henrik Dahle
advokat og fagsjef